

Oponentský posudek bakalářské práce:

Název: Substituční léčba Subutex

Autor: Milada Sýkorová

Bakalářská práce autorky M. Sýkorové se zabývá tématem, které lze v současné době v rámci péče o drogově závislé považovat za aktuální a z hlediska poptávky klientely uživatelů velmi žádané. Problematika subutexu, původně substituční látky, která se však během několika málo let proměnila v jednu z nejvíce zneužívaných látek, je tak v zájmu pozornosti uživatelů, odborníků i zákonodárců.

Úvod teoretické části je věnován současné Koncepti protidrogové politiky ČR, která se u nás neustále vyvíjí a prochází změnami, konkrétně se autorka zabývá aktuální Národní strategií pro období 2005-2009, jejíž nezbytnou součástí je přístup Harm reduction. Vzhledem k tomu, že substituční léčba jde ruku v ruce s tímto přístupem, ba přímo z něho vychází, věnuje autorka přístupu Harm reduction samostatnou kapitolu, což považuji za vhodné. Text považuji za informačně dostatečný, autorka prokazuje dobrou orientaci v dané problematice a zřejmě proto si zde dovoluje vkládat i své vlastní postřehy.

Další kapitola je věnována substituční léčbě jako takové. Velmi přehledně autorka zpracovala typy substituční léčby. Text je informačně bohatý, autorka zde opět využívá svých zkušeností a nebojí se se čtenáři podělit o své názory a postoje k dané problematice a rovněž poukázat na věci, které v praxi příliš nefungují. V některých případech se dokonce zabývá řešením uvedených nedostatků (substituční terapie jako součást komplexní léčby, poskytovatelé substituční léčby). Některé otázky, které si zde autorka klade, jsou posléze součástí praktické části, některé bohužel nikoli (chybí zkušenosti respondentů s praktickými lékaři a naopak).

Kapitola o Subutexu je dobře strukturovaná, text je informačně bohatý a dobře formulovaný, autorka zde informace z odborných pramenů, včetně legislativy, prokládá zkušenostmi získanými vlastní praxí. Popisuje vývoj subutexu a jeho působení na českém trhu, účinky, farmakoterapii a rovněž problémy spojené s preskripcí Subutexu. Nabízí také srovnání s další, u nás hojně využívanou,

substituční látkou metadonem. Autorka se opět nebojí polemizovat se současným stavem věcí a předkládá zde rovněž vlastní názory a možnosti řešení.

V závěru teoretické části představuje autorka další substituční preparát Suboxone, který je nejmladší substituční látkou na našem trhu. Vzhledem k tomu, že Suboxon není ohniskem práce, považuji jeho stručné představení za dostatečné, doplňující komplexní informace o substituci jako takové.

V praktické části se autorka pomocí vlastního polostrukturovaného rozhovoru pokusila zjistit, jaké mají klienti substituční léčby zkušenosti se substituční léčbou, kde spatřují její pozitiva a co naopak ze svého pohledu považují za nevyhovující. Výsledky svého šetření dala do souvislosti s aktualizovaným Standardem substituční léčby a pokusila se zjistit, nakolik je současné nastavení v souladu s tímto standardem. Téma považuji za velmi zajímavé, navrhuji práci rozpracovat a rozšířit co do počtu klientů a také odborníků (lékařů, terapeutů) respondentů.

V souvislosti se souborem respondentů, které autorka v rámci výzkumu oslovila (klienti terénního programu a kontaktního centra), mě zaujal autorčin postřeh, a sice že tato skupina klientů je „relativně velmi těžko dostupná“. Dle mého názoru bychom se s klienty substituční léčby, pokud je dobře nastavená, na ulici v rámci výměnného programu již neměli potkávat. Samotná skutečnost, že se tak děje, již sama o sobě vypovídá o nedostacích v rámci procesu substituce. V rámci obhajoby by se autorka mohla k této skutečnosti podrobněji vyjádřit.

Samotný dotazník považuji za dobře strukturovaný, otázky mají návaznost a jsou dobře formulovány pro potřeby cílové skupiny respondentů.

Pro samotnou orientaci ve výsledcích šetření a závěrečném hodnocení jsem velmi postrádala jasné stanovení hypotéz, které autorka zmiňuje v úvodu a teoretické části práce. Namísto toho autorka pečlivě zhodnotila a popsala jednotlivé výstupy. Na základě zjištěných výsledků poukázala na řadu potíží, které doprovází současnou substituční léčbu uživatelů nealkoholových drog (absence screeningových testů na drogy jako kontrolního mechanismu v ordinaci lékaře, absence psychoterapie a specifické skupinové terapie v rámci léčby, paralelní docházení k více lékařům, obchodování se Subutexem na černém trhu, nitrožilní aplikace Subutexu apod). Opět je zde patrná autorčina znalost dané problematiky, kterou při hodnocení využívá. Přestože jsou výsledky pouze ilustrativní, jsou pro mne jako pracovníka v této oblasti velmi zajímavé a podnětné.

Jedná se o pečlivě zpracovanou práci, která si neklade velké cíle, ale spíše se snaží poukázat na u nás relativně mladou větev košatého stromu protidrogové politiky, a sice substituční léčbu. Autorka prostřednictvím odpovědí respondentů poukázala především na nedostatky v této oblasti a v některých případech se pokusila o návrh řešení současného stavu věcí.

V průběhu obhajoby by bylo užitečné, kdyby se autorka vrátila ke zjištěným výsledkům šetření, určitě by stálo za pozornost hlubší propojení jednotlivých výstupů šetření a zamyšlení se nad výsledkem jako celkem.

Práci doporučuji k obhajobě s návrhem klasifikace.

Návrh na klasifikaci Bakalářské práce:

Předloženou bakalářskou práci hodnotím stupněm velmi dobře (B)

V Praze dne 4. ledna.2009

Mgr. Simona Poláková